

ע"פ 4423/22 - פלוני נגד מדינת ישראל, פלונית, פלונית, פלונית

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 4423/22

כבוד השופט יי' אלרון
כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ
כבוד השופט יי' כשר

לפני:

המערער: פלוני

נגד

1. מדינת ישראל
2. פלונית
3. פלונית
4. פלונית

המשיבות:

ערעור על גזר דיןו של בית המשפט המוחזק באර שבע
ב-ת"פ 2022-53405-10 מיום 10.5.2022 שניתן על ידי
השופט א' ביתן

תאריך הישיבה: ד' בתשרי התשפ"ג (29.09.2022)

בשם המערער:

עו"ד נטלי אוטן; עו"ד אלעד אוזולאי

בשם המשיבה 1: עו"ד שאול כהן

פסק דין

השופט יי' אלרון:

עמוד 1

1. לפנינו ערעור על גזר דין של בית המשפט המחוזי בבאר שבע בת"פ 53405-10-20 (сан הנשאה א' ביתן) מיום 10.5.2022, בגין נגזר על המערער עונש של 36 חודשים מאסר בפועל והפעלת עונש מאסר מותנה בן 9 חודשים מ-ת"פ 4834-01-19 (שלום באר שבע) באופן שאربעה חודשים הופלו במצטבר לעונש שנגזר עלייו, וחמשה חודשים הופלו בחופף לו, כך שבסך הכל ירצה 40 חודשים מאסר בפועל, לצד עונשה נלוויות, בגין הרשותו בעבירות של סחיטה באזומים ופגיעה בפרטיות.

תמצית כתוב האישום המתוקן

2. מעובדות כתוב האישום המתוקן עולה כי מחודש אוקטובר 2019, ולמשך שנה, המערער פעל באופן מתוכנן יחד עם אחרים, ביניהם אישة בשם ע' (להלן: ע'), לסתות גברים על ידי תיעודם במצבים אינטימיים ואיים בפרסום התיעוד. כתוב האישום הוגש גם נגד ארוסתו של המערער וקרוב משפחתו שהיו שותפים למעשים.

על פי האישום הראשון המערער סחט את ח.א. (להלן: המטלון 1), גרושה של ע'. באחד הימים, ע' יצרה קשר עם המטלון 1 וביקשה להיפגש בדירתה בעניין ילדיים המשותפים. ארוסתו של המערער הגיעה אף היא לדירה מאוחר יותר. בשלב מסוים ע' הציעה כי שלושתם יקיימו יחסי מין. בהמשך, ארוסתו של המערער הורידה את בגדיה ונונטרה בתחתונים וחזייה, בעוד המטלון 1 נותר עירום. אז המערער נכנס לדירה כשביד אחת החזיק בסכין וביד השנייה במכשיר סלולרי, צילם את המטלון 1, את ע' ואת ארוסתו, ועזב את הדירה. לאחר מספר ימים המערער דרש מהמטلون 1 סך של 25,000 ש"ח, דרך קרוב משפחתו של המטלון 1, בתואנה כזבת לפיה הוא נאלץ לגרש את ארוסתו ולפוצותה. המטלון 1 העביר לו את הסכום המבוקש. לאחר כשבוע המערער דרש מהמטلون 1 סכום נוסף של עשרות אלפי ש"ח, תוך שהוא מאים כי יראה את הסרטון לאביו של המטלון 1, ולהה העביר לו את הסכום המבוקש דרך קרובו.

על פי האישום השני, המערער נכנס בשתי הזרמיות שונות לדירתה של ע', וצילם אותה יחד עם גברים שונים בעת שנכנסו עמה לחדר השינה לקרהת קיומן אקט מיני. זאת, ללא הסכמתם של כל הנוחחים.

האישום השלישי עוסק בסחיטהו של ס.א. (להלן: המטלון 2), עמו הייתה לע' היכרות ארוכת שנים. ביום 6.10.2020, הגיע המטלון 2 יחד עם חברתו, נ.א. לדירתה של ע'. בשלב מסוים נכנסו לחדר השינה לקרהת קיומן יחסי מין, והמטلون 2 התפשט ונותר עירום. אז נכנסו לדירה המערער, קרוב משפחתו ואדם נוסף, וצילמו את השלושה במיטהה של ע'. לאחר מכן המערער דרש מהמטلون 2 סך של 140,000 ש"ח תמורת אי פרסום התיעוד. המטלון 2 מסר למערער את מספר הטלפון שלו, והמערער צילם את תעודה זהזהות וכרטיס האשראי של המטלון 2, ונטל ממכווניו סך 800 ש"ח בזמן. לאחר מכן, בעקבות דרישת המערער, ביקש המטלון 2 ארכאה להשגת מלאה הסכום. ביום 12.10.2020 המערער נעצר. לאחר מעצרו, ארוסתו של המערער מסרה מכשיר סלולרי לאדם אחר ששוחח עם המטלון 2 ודרש ממנו תשלום את הסכום האמור.

3. המערער הורשע על פי הודהתו, במסגרת הסדר טיעון, בשתי עבירות של סחיטה באזומים לפי סעיף 428 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); החזקת סכין לפי סעיף 186 לחוק; ובארבע עבירות של פגיעה בפרטיות לפי סעיפים 5 ו-2(3) לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981.

4. בהסדר הטיעון הוסכם כי המאשינה תעתר להתיל על המערער עונש של 45 חודשי מאסר בפועל הכללים הפללת מאסר על תנאי בן 9 חודשים, וכי ההגנה תהיה חופשית לטיעון לרכיב המאסר כראות עיניה; כי המערער ישלם למתלון 1 פיצוי בסך של 25,000 ש"ח שיופקדו בקופה בית המשפט מראש; כי המשיבה תטען לחוב המערער ופיצוי נוסף למתלון 1 ותטען לפיצויו המתלון 2 ומתלון נסף, וההגנה תטען בנושאים אלה כהבנתה; כי יוטל על המערער קנס לפי שיקול דעת בית המשפט, וכן כי מכשורי הטלפון שימשו לביצוע העבירות יחולטו.

לשומות התמונה יצוין כי אروسתו של המערער וקרובי משפחתו הורשוו במסגרת הסדר טיעון לצד המערער. ע' הורשעה במסגרת הסדר טיעון בהליך נפרד.

גזר דין

5. בפתח גזר דיןו, בית המשפט המחויז ציין כי יש לראות את מכלול מעשי המערער כאירוע אחד וקבעו להם מתחם עונש הולם בודד.

בקביעת גבולות המתחם, נקבע כי מעשי המערער פגעו במידה גבוהה בערכיהם החברתיים הבאים: השמירה על האוטונומיה של הפרט ורכזו החופשי; הזכות לביטחון אישי; זכות הקניין והזכות לכבוד. בית המשפט קמא הדגיש כי עבירת הסחיטה באזומים מתאפקית "בכיעור מיוחד, הכרוך בניצול נבזי של מצב רגish". כמו כן נסקירה מדיניות הענישה בגין עבירה זו להדגמת חומרתה הרבה. צוין כי הלכה ל谋שה בבית המשפט מתיילים בעבירות אלו עונשי מאסר גבוהים.

באשר לנسبות הקשורות לביצוע העבירות, צוין כי הרקע ל谋שים היה בצע כסוף פשוט ובוטה, וכי המעשימים היו יזומים, מתוכנים ושיטתיים. עוד נקבע כי חלקו של המערער בפרשה היה מרכזי ועיקרי. כמו כן, הודגשו המשמעויות מרוחיקות הלכת של מעשי המערער בנסיבותיהם המסוימות של המתלונים בפרשה. נוכח כל זאת נקבע כי מתחם העונש הולם בגין העבירות שביצע המערער נע בין 30 ל-60 חודשי מאסר.

6. בקביעת עונשו של המערער בתוקן המתחם, בית המשפט המחויז התחשב בגלוי של המערער ובהשפעת המאסר עליו ועל משפחתו. כמו כן הובאו בחשבון נסיבות חייו כפי שעלו מדו"ח סיכום טיפול בעניינו; מצבו הבריאותי והנפשי; מאמצי השיקום מטעמו והעובדת שהפקיד 25,000 ש"ח בקופה בית המשפט. מנגד, בית המשפט התחשב בעברו הפלילי שככל 17 הרשעות בעבירות של הסעת שב"ח, רכוש ואלימות, כמו גם עונש מאסר לתקופה של 8 שנים בגין עבירות סמיים.

בנוסף לכך, בית המשפט המחויז דחה את טענת המערער בדבר הטעיר שבין עונשו לעונשה של ע', שבעניינה בבקשת התביעה עונש של 9 חודשים מאסר בעבודות שירות בלבד, ואשר נגזר עליה בסופו של דבר עונש של שירות למען הציבור וקנס בסך של 3,000 ש"ח. נקבע כי בין המערער לע' מתקיים שינוי בולט ומובהק המשפיע על העונשה, בהתחשב בנסיבות האישיות של ע' כגרושה וגם ל-11 ילדים ללא עבר פלילי, וכן בכך שהמערער הוא שיזם את המעשים וscr עבר ע' את הדירה שבה התגוררה. עוד נקבע כי ע' פעללה מתוך חשש מהמערער, אשר "נהג כלפיה בתוקפנות ובאלימות ואימם שיפגע במשפחה או יקח לה את הבית אם לא תעשה בדבריו". משכך, נקבע כי יש הצדקה

לענישה שונה בתכלית בין המערער לבין ע'.

לבסוף, בית המשפט המוחזי גזר על המערער עונש של 40 חודשים מאסר בפועל; 9 חודשים מאסר על תנאי, לבב עברור עבירה סחיטה, למשך 3 שנים; 3 חודשים מאסר על תנאי, לבב עברור עבירה של פגעה בפרטiot למשך 3 שנים; קנס בסך 5,000 ש"ח; ופיצויים למ tallyונים בסך כולל של 50,000 ש"ח.

מכאן הערעור של פנינו, המופנה כלפי כלל רכיבי הענישה.

טענות הצדדים בערעור

7. טענתו המרכזית של המערער בנימוקיו שבכתב ובדין לפנינו, התמקדה בעיקרן איחדות הענישה, ומתייחסת לפחות שבין העונש שהتابקש ושנגור עליו, לבין העונש שהتابקש ושנגור על ע' בהסדר הטיעון עמה. לגישתו, בית המשפט המוחזי חרג לחומרה מהאונש הראו בגין דין של המערער, שכן אף אם יובאו בחשבון כל נסיבות המערער לחומרה, הרי שיש בעצם הפעם האמור כדי להציג הקלה בעונשו, וזאת מטעמי איחדות ושקילות הענישה. המערער מפנה לפסקת בית משפט זה אשר קבעה כי עיקרון איחדות הענישה מקבל משנה חשיבות כאשר מדובר בנאים המושעים באוטה פרשה.

באוטו עניין, המערער טוען כי בית המשפט המוחזי שגה כאשר אימץ את אמרותיה של ע' לפניה פחדה מהמערער ופעלה מותך חשש ותלות כלכלית בו, וזאת ללא סনתנה למערער ההזדמנויות לסתור אותן, ובלא שנככלו בגדרי כתוב האישום המתוקן כנסיבות מסוימות. המערער מוסיף וטען כי בלעדיו ע' לא היו העבירות יוצאות אל הפועל, לאחר שהוא שחררה את קרבנות העבירה; וכן כי כתבי האישום של המערער ושל ע' היו דומים מאד בתוכנם קודם לתיקון כתוב האישום.

עוד טוען המערער כי מילא, העונש שהוטל עליו חרג משמעותית מהענישה הנהוגת במקרים מעין אלו, תוך שהוא מבחין את פסקי הדין שאלים התייחס בית המשפט המוחזי בגין מהמקרה דין, ומפנה לפסקי דין נוספים שבהם נקבעו עונשים נמוכים בהרבה, וזאת אף במקרים חמורים יותר, לטענתו.

8. מנגד, המשיבה סומכת ידיה על גזר דין של בית המשפט קמא. נתען כי כנגד הפסיקה שאליה הפנה המערער ניתן למצוא פסקי דין שבהם אף בגין עונש של 60 חודשים מאסר בפועל בעבירות דומות. כמו כן, המשיבה טוענת כי יש להפריד בין עניינו של המערער לבין עניינה של ע', וכי הסדרי הטיעון השונים שנחתמו בעניינו של כל אחד מהם הביאו בחשבון את הבדלי הנسبות ביניהם, כאשר בעניינה של ע' הוחלט להתחשב לקולה בנסיבות חייה. עוד מצביעה המשיבה על 17 הרשותות הקודמות של המערער; וטענת כי אין ברכיב הפסיכים שנגור חריגה מהמקובל והראוי בנסיבות העניין.

דין והכרעה

ככל, אין זה מדרכה של ערכאה של הטערב בחומרת העונש שנגזר על ידי הערכאה הדינית, בלבד במרקם חריגים שבהם גזר הדין סגלה סטייה בולטת מהענישה המקובלת במקרים דומים (ע"פ 4795/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 20 (7.2.2022)). כך בפרט, במקרים שבהם העונש שהושת לא חורג מהרף העליון לגבי הסכימו הצדדים להסדר טיעון – אז נדרשות נסיבות מיוחדות וחריגות להטערבות מעין זו (ע"פ 21/5932 קורובקוב נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (13.7.2022)).

מרקחה זה לא נמנा עם מקרים חריגים אלו.

10. מעשי של המערער קשים וחמורים הם על פי כל אמת מידה, ומצדיקים ענישה חמירה המבכרת שיקולו הרתעה. בעירית הסחיטה באוימים קיימ "חווי של "קשר שתיקה" המונע מנפגעי העבירה לקבל עזרה ומוניא אותם מלפנות לגורם אכיפת החוק מחשש שהוא פניו תביא למימוש האוים. כך במיוחד שעה שהסחיטה מבוססת על אוים בפרטום אלקטרוניו של תיעוד אינטימי מביך ומשפיל, שהוא ניתן להוציא לפועל בלחיצת כפתור בטלפון הנני. יפים לעניין זה הדברים שכותב זה מכבר השופט א' לוי על עירית הסחיטה באוימים:

"cashoff סוף מעז מתلون לבקש את הגנת החוק, יש לראות בכך הזדמנות לא רק להעניש את העבריין המסויים אשר נמצא כי חטא, אלא גם להעביר מסר לציבור בכלל, ולאלה שחותאים בעבירות מן הסוג הזה בפרט, כי עבריינים בתחום זה עלולים לשלם על מעשיהם בדרך של שלילת חירותם לתקופה ארוכה. ענישה מסוג זה מטרתה איפוא משולבת, לחת ביטוי למידת היכור שבعبارة זו ולשאט הנפש שהיא מעוררת בלב השומע, והוא נועדה גם כדי לעודד את הקורבנות לשבור את קשר-השתיקה, ולהביא את דברם בפני רשות החוק כדי לשים קץ לסתיטה בה הם נתונים" (ע"פ 6774/01 מדינת ישראל נ' אלעלווין (1.11.2001)).

כך בפרט שעה שעשי הסחיטה התבבסו על פגעה קשה בפרטיהם, בצעעת חייהם ובזכותם לאוטונומיה של המתלוננים באופן שיטתי, מתוכנן ויזום; וכן ביתר שאת, כפי שצין בית המשפט קמא, שעה שעסוקין בנסיבות שבהן לפרטום התיעוד המצלום עלולה להיות משמעות מרוחיקת לכת.

11. במקרה דין המערער הורשע על פי הודהתו בכך שהוא "גמר בדעתו לסתות גברים ולפגוע בפרטיהם". המערער היה זה שركם את המזימה להביא את המתלוננים למצב האנטיי הרגיש שבו נמצא; צילם את המתלוננים במכשיר הטלפון הנני שלו; ניהל מולם את המגעים לקבלת הכספיים מהם במסגרת מעשה הסחיטה; ואך היה זה שקיבל מהם את הכספיים האמורים. כל זאת, בכמה מקרים שונים.

מעשי אלו מחייבים ענישה אשר תשקף באופן נחרץ את מידת חומרתם הרבה ותרתיע אחרים מלפעול באופן דומה.

12. עיון בפסק דין שהגישה באת כוח המערער אינו מגלח כל הצדקה להתרבות בעונש, מאחר שאין דמיון בין עניינו של המערער לבין המקרים המתוארים באופן פסק דין. התכונן המקדים; יצירת המצב הרגיש והאנטימי שבו נמצאו המתלווננים; צילוםם המקורי; ריבוי העבירות ונפגעי העבירה – כל אלו נסיבותיו המתחמירות של המערער, שהצדקה הטלה עונש חמור. בוודאי שאין בפסק דין כדי ללמד על "סטיה בולטת" מדיניות הענישה המקובלת (וראו: ע"פ 22/22 מדינת ישראל נ' פלוני נ' פלוני (18.5.2022)).

13. דומה כי באת כוח המערער, בהיותה מודעת למединיות הענישה בעבירות סחיטה באוימים, ובשים לב לעובדה כי אין בגורם דין של המערער משומם סטייה מדיניות זו, השלים את י�בה על עקרון אחידות הענישה, נוכח העונש שהתקUSH ושהוטל על ע'.

עיקרון אחידות הענישה "נוועד להבטיח שווען בפני החוק ומנייעת שרירותיות בענישה" (ע"פ 1222/22 מדינת ישראל נ' נאצර, פסקה 13 (23.6.2022) (להלן: עניין נאצאר)). וכפי שציינתי במקום אחר:

"על פי עקרון אחידות הענישה, המהווה עיקרון יסוד בשיטتنا המשפטית, במקרים דומים מבחינת אופי העבירות ונסיבותיהם האישיות של הנאים ראו להחיל, במידת האפשר, שיקול עונשה דומים. עיקרון זה מקבל משנה תוקף מיוחד שעה שמדובר בנאים המושעים בגדירה של אותה פרשה" (ע"פ 18/4074 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (22.7.2019); ההדגשה הוספה).

אכן, העונש שנגזר על המערער חמור במידה רבה מהאונש שנגזר על ע' במסגרת הסדר הטיעון שנחתם עמה. אולם כבר נקבע ביחס לעיקרון אחידות הענישה כי "לעתים יחייב עקרון זה דזוקא הבחנה בין נאים שונים הנכללים באותו כתב אישום, בהתאם לחלקו של כל אחד מהם ביצוע העבירות" (ע"פ 16/5590 נתשה נ' מדינת ישראל, פסקה 44 (נבו 2018.1.17); ההדגשה הוספה), ואך נקבע כי ככל אין להשליך מהסדר טיעון בעניינו של נאם אחד על רף הענישה של נאם אחר (עניין נאצאר, פסקה 13; וראו והשוו: ע"פ 17/2356 רגב נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (2020); רע"פ 21/6607 חסן נ' מדינת ישראל, פסקה 20 (29.6.2020)).

14. בעניינו, בית המשפט קמא מצא שני "בולט ומובהק" בין המערער לבין ע', אשר הצדיק את הפער בין העונשים שנגזרו על כל אחד מהם. כאמור, בעניינה של ע' התביעה הסכמה שלא לחלק על הטענות לפיהן ע' לא ידעה מראש על כך שהמערער תכנן להיכנס לחדר חמוש בסכין; כי פעולה מתווך חשש מהמערער. כמו כן לע' אין עבר פלילי, בעוד שלמערער 17 הרשעות קודמות.

נראה אם כן, כי לא ניתן ללמידה דבר מעונשה של ע' על העונש הראו למערער. נסיבותיהם האישיות שונות, וכי הדבר באשר לנסיבות ביצוע העבירות. משכך, אף טענות המערער במישור עיקרון אחידות הענישה – דין לדחיה.

15. סוף דבר, העונש שנגזר על המערער הולם את חומרת הולם את חומרת מעשייו ומתחשב כדבאי במלול נסיבות ביצוע העבירות. בראי האמור, דין הערעור להיזמות ורק אציג לחברתי ולחבריו לעשות.

שפט

השופט ג' כנפי-שטיינץ:

אני מסכימה.

שפטת

השופט י' כשר:

אני מסכימים.

שפט

אשר על כן, הוחלט כאמור בפסק דין של השופט י' אלרון.

ניתן היום, ה' בחשוון התשפ"ג (30.10.2022).

שפט

שפטת

שפט